

Παράδοση: ένας κώδικας που προσδιορίζει την ποιότητα ζωής κάθε εποχής

Πολιτισμός / Πολιτισμική κληρονομιά

Γιώργος Ξεινός, Άρχων του Οικουμενικού Θρόνου, Γιατρός - Λογοτέχνης

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bit.ly/2gixr1K>]

Όταν η διαδικασία αυτή του σεβασμού στο ήθος, υπαχθεί στη λογική του τι είναι πιστό αντίγραφο του χτες και τι όχι, τότε μοιραία οδηγούμαστε στην τυπολατρία, η οποία μεριμνά και φροντίζει σε κάθε λεπτομέρειά του το περιβλημά, την ώρα που αδυνατεί να κατανοήσει το περιεχόμενό του· το περιεχόμενό του ως προϊόν κάποιας χρονικής στιγμής και συγκυρίας, παράγωγο πάντοτε της κληρονομιάς του ήθους και του ύφους. Και επειδή βέβαια παραθεωρείται η ουσία, το επικεντρωμένο στον τύπο ενδιαφέρον, τον καθιστά πρωτεύοντα και αποκλειστικό στοιχείο της παράδοσης, της οποίας όμως μετατοπίζεται το φάσμα.

Ας ε-πα-νέλ-θου-με στο πα-ρά-δειγ-μα της μου-σι-κο-χο-ρευ-τι-κής πα-ρά-στασης, το ο-ποί-ο α-να-φέρ-θη-κε στην αρ-χή και που, κα-τά γενι-κή ά-πο-ψη, θε-ω-ρεί-ται προ-σο-δο-φό-ρος τρό-πος προ-βο-λής και διά-σω-σης της πα-ρά-δο-σης. Ε-ξε-τά-ζο-ντάς το υ-πό το πρί-σμα των ό-σων πιο πά-νω α-να-φέρ-θη-καν, α-ντι-λαμβά-νε-ται εύ-κο-λα κα-νείς ό-τι πρό-κει-ται για μια κατ' ε-ξο-χή πρά-ξη τυ-πο-λα-τρί-ας, ό-που ε-νώ με-γι-στο-ποιεί-ται η φρο-ντί-δα της αρ-τιό-τη-τας για την α-να-πα-ραγω-γή των πα-λαιών σχη-μά-των, δεν λαμ-βά-νε-ται καμ-μιά πραγ-μα-τι-κή μέ-ρι-μνα για τη με-τα-βί-βα-ση στην προ-ο-δευ-τι-κή ε-ξέ-λι-ξη του ή-θους που ε-γκλεί-ε-ται στη πυ-ρηνι-κή τους ου-σί-α. Και για γί-νω σα-φέ-στε-ρος προ-βαί-νω στην α-κό-λου-θη πα-ρα-τή-ρηση: Προ-κει-μέ-νου να ε-πι-τευ-χθεί το μέ-γι-στο της α-να-πα-ρά-στα-σης κα-τα-βάλ-λο-νται α-πε-ριό-ρι-στοι κό-ποι και ε-ξαι-ρε-τι-κές δα-πά-νες, για τις εν-δυ-μα-το-λο-γι-κές δα-πά-νες, την εκ-μά-θη-ση των χο-ρών και την μου-σι-κή συ-νο-δεί-α. Α-ντί-θε-τα, δεν κατα-βάλ-λε-ται σχε-δόν καμ-μιά προ-σπά-θεια για την κα-τα-νό-η-ση της α-γω-γής του λό-γου, της μου-σι-κής και της όρ-χη-σης, που μπο-ρεί να υ-πάρ-χουν α-νε-ξάρ-τη-τα α-πό την ε-πο-χι-κή αμ-φί-ε-ση, η ο-ποί-α ού-τως ή άλ-λως α-πο-τε-λεί πα-ρελ-θόν και μου-σεια-κό εί-δος. Κι ό-μως ο λό-γος, η μου-σι-κή και ο χο-ρός που δεν χρειά-ζο-νται την υ-πο-στή-ρι-ξη των εν-δυ-μα-το-λο-γι-κών συ-νη-θειών καμ-μιάς ε-πο-χής έ-χουν εξ υ-παρ-χής την δυ-να-τό-τη-τα της με-τε-ξέ-λι-ξης και προ-σαρ-μο-γής στην ε-ναλ-λα-γή των ε-πο-χών.

Ο στί-χος, το μου-σι-κό θέ-μα και η κί-νη-ση εκ-φρά-ζου-ν τα λο-γής

συ-ναι-σθή-μα-τα των αν-θρώ-πων α-νε-ξαρ-τή-τως και-ρού, μό-νο που κά-θε φο-ρά σχη-μα-το-ποιού-νται από τις ε-πι-κρα-τού-σες στο πε-ρι-βάλ-λον συν-θή-κες. Γι' αυ-τό και η μου-σι-κή με-ταβάλ-λε-ται με την προ-σαρ-μο-γή του ορ-γα-νο-παί-χτη στην έκ-φρα-ση του σώ-μα-τος του χο-ρευ-τή, ό-ταν χο-ρεύ-ει στη γιορ-τή και το πα-νη-γύ-ρι εκ-δη-λώ-νο-ντας τον έ-ρωτα, τον κα-η-μό, τη χα-ρά και τη θλί-ψη του, συ-μπλη-ρώ-νο-ντας κά-πο-τε με ε-πι-τυ-χη-μένους στί-χους το πα-ρα-δε-δο-μέ-νο σώ-μα του τρα-γου-διού. Κι αυ-τό συμ-βαί-νει για-τί μέ-σα, βα-θιά στη συ-νεί-δη-σή του βρί-σκε-ται α-πό αιώ-νες α-πο-θη-σαυ-ρι-σμέ-νη η ε-μπει-ρί-α και χα-ραγ-μέ-νος, εγ-γε-γραμ-μέ-νος, στα κύτ-τα-ρά τους ο κώ-δι-κας του ή-θους που διέ-πει την συ-μπε-ρι-φο-ρά τους μπροστά στα και-νού-ρια δε-δο-μέ-να, εν-δο-γε-νή ή ε-ξω-γε-νή.

Κά-θε άλ-λη ε-νέρ-γεια, που α-γνο-εί ή α-δια-φο-ρεί για τον κώ-δι-κα αυ-τόν, κι αν α-κό-μα πραγ-μα-τι-κά υ-πο-λή-πτε-ται την πα-ρά-δο-ση, φθεί-ρει τη ζω-ντα-νή πα-ρου-σί-α της πα-ρά-δο-σης και τη με-τα-βάλ-λει σε μια συ-ντη-ρη-τική δια-δι-κα-σί-α λα-τρεί-ας των τύ-πων, που κρα-τά ναρ-θη-κω-μέ-νη την πε-μπου-σί-α της. Και βέ-βαια, δεν εί-ναι κα-θό-λου εύ-κο-λο να ξε-χω-ρί-σει κα-νείς κά-θε φο-ρά, αν η ε-πί-κλη-ση της πα-ρά-δο-σης ε-μπε-ριέ-χει την α-να-φο-ρά στο ή-θος που δια-τρέ-χει τον τρό-πο ερ-μη-νεί-ας και α-ντι-με-τώ-πι-σης του αι-σθη-τού και υ-περ-βα-τι-κού κό-σμου ή πρό-κει-ται α-πο-κλει-στι-κά για τον θαυ-μα-σμό πα-ρελ-θου-σών μορ-φών, η α-να-βίω-ση των ο-ποί-ων ε-κτι-μά-ται ό-τι έ-χει τη μα-γι-κή δύ-να-μη να κα-τα-λύ-ει τις α-ντι-δρά-σεις του πα-ρό-ντος. Διά-κρι-ση κα-θο-ρι-στι-κής ση-μα-σί-ας για τον προ-σα-να-το-λι-σμό των κοι-νω-νιών σε σχέ-ση με το ι-στο-ρι-κό παρελ-θόν τους και των ε-πι-λο-γών του μέλ-λο-ντός τους. Για-τί εί-ναι τε-λεί-ως διαφο-ρε-τι-κό πράγ-μα η α-πο-δο-χή ε-νός η-θι-κού κώ-δι-κα, ο ο-ποί-ος α-σκεί ρυθ-μι-στι-κό ρό-λο στη ε-ξέ-λι-ξη του αν-θρώ-πι-νου πο-λι-τι-σμού και τη δι-ϊ-στο-ρι-κή δια-μόρ-φωση των κοι-νω-νιών και εί-ναι ε-ντε-λώς δια-φο-ρε-τι-κό πράγ-μα ο ε-να-γκα-λι-σμός με την τυ-πο-λα-τρί-α και ο εν-στερ-νι-σμός μιας συ-ντή-ρη-σης που τρο-μά-ζει μπρο-στά στη με-τά-βα-ση α-πό ε-πο-χή σε ε-πο-χή.

Εν κα-τα-κλεί-δι η πα-ρά-δο-ση δεν εί-ναι ού-τε έ-να α-πο-στε-ω-μέ-νο λεί-ψα-νο του παρελ-θό-ντος που ε-πι-κα-λού-μα-στε ως μέ-τρο του σή-με-ρα, ού-τε κά-ποιος τύ-πος που μέ-σα του μπο-ρεί να κα-λου-πω-θεί το ε-περ-χό-με-νο για να μπο-ρέ-σει ν' αρ-μο-σθεί και να ται-ριά-σει με το ι-στο-ρι-κό πα-ρελ-θόν, αλ-λά έ-να σύ-νο-λο αρ-χών που συ-ναπαρ-τί-ζουν έ-να κώ-δι-κα ή-θους προ-ο-ρι-σμέ-νου να προσ-διο-ρί-ζει το ύ-φος και την ποιό-τη-τα του βί-ου κά-θε ε-πο-χής. Έ-τσι πα-ρά-δο-ση δεν εί-ναι ό,τι μι-μεί-ται το ύ-φος ή ε-πα-να-λαμ-βά-νει τους τρό-πους του χτες, αλ-λά η δυ-να-τό-τη-τα να εν-σω-μα-τώ-νο-νται στην κλη-ρο-νο-μιά οι προ-κλή-σεις του πα-ρό-ντος ως α-πο-τέ-λε-σμα ε-πε-νέ-ρ-γείας του ή-θους που με-ταβι-βά-ζε-ται α-πό γε-νιά σε γε-νιά.

<http://bit.ly/2hjophP>